

Nr 52.

Av herr **Wallentheim**, om förändring av vissa befattningar vid Lövstahemmet till extra ordinarie tjänster.

Under punkt 81 i femte huvudtiteln av årets statsverksproposition — Statens skyddshem: Avlöningar — behandlas jämväl frågan om anställningsformen för den vid Lövstahemmet anställda jordbrukspersonalen, en rättare och en ladugårdsförman.

Tidigare avlönades nämnda befattningshavare av jordbrukets medel. Då det emellertid ansågs nödvändigt att till dessa tjänster knyta och behålla så kvalificerade befattningshavare som möjligt — Lövstahemmet är avsett för det mest svårbehandlade skyddshemsklientelet och har ett relativt stort jordbruk, i vilket en väsentlig del av eleverna sysselsätts — begärde hemmets styrelse i juli 1941 att bl. a. rättare- och ladugårdsförmanstjänsterna skulle från den 1 juli 1942 inplaceras i det statliga lönesystemet i lönegraderna Eo 10 och Eo 5 respektive. Det fanns enligt styrelsens mening så mycket större skäl för en sådan åtgärd, som motsvarande befattningshavare vid övriga skyddshem, vilkas klientel måste betraktas som mindre svårartat, redan erhållit denna löneplacering. Framställningen tillstyrktes av såväl socialstyrelsen som statskontoret, men föredragande departementschefen ansåg, enligt uttalande till 1942 års statsverksproposition, att rättaren och ladugårdsförmannen vid Lövstahemmet väl borde avlönas efter det statliga lönesystemet men som extra befattningshavare med placering i lönegraderna Ex 10 och Ex 5 respektive. Detta betydde för rättaren oförändrad lön och för ladugårdsförmannen en icke oväsentlig löneminskning.

Då styrelsen för hemmet icke kunde taga ansvaret för en sådan utveckling, hemställde styrelsen i underdånig skrivelse i augusti 1942, att ifrågasvarande befattningshavare skulle, räknat från den 1 juli samma år, få uppbara lön efter, rättaren löneklass 9 och ladugårdsförmannen löneklass 4 å löneklass Ex, vilket skulle innebära en uppflyttning med två löneklasser i jämförelse med vad eljest skulle gälla. Kungl. Maj:t biföll framställningen beträffande ladugårdsförmannen, under det ansökan om höjd löneklassplacering för rättaren icke föranledde någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I skrivelse angående riksdagspetita för budgetåret 1943/44 upprepade socialstyrelsen sin framställning om extra ordinarie anställning för de befattningshavare, varom här är fråga. Statskontoret tillstyrkte även denna gång. Departementschefen förklarade sig emellertid under nuvarande förhållanden icke kunna biträda en ombildning från extra till extra ordinarie av jordbrukstjänsterna vid Lövstahemmet.

Efter vad som sålunda inträffat står Lövstahemmets ledning inför det

faktum, att rättaren och ladugårdsförmannen kunna tänkas lämna sina anställningar för att övergå till högre avlönade och även i övrigt fördelaktigare tjänster i den fria arbetsmarknaden. Åtminstone rättaren har varit erbjuden flera välbetalda anställningar. Kunde åter nämnda befattningshavare tillförsäkras en fast anställning med pensionsrätt, skulle de säkerligen icke reflektera på att lämna den mera säkra statstjänsten. Hemmets styrelse skulle med största bekymmer se, om det bleve vakans på de båda jordbruks-tjänsterna. Ifrågavarande befattningshavare ha visat sig i sällsynt hög grad lämpliga för uppgifterna vid hemmet, såväl i fråga om handhavandet av åt dem anförtrödda arbetsuppgifter inom jordbruk och ladugårdsskötsel som beträffande ledningen och behandlingen av hemmets elever. Enligt styrelsens mening är det hart när omöjligt att ersätta dem med likvärdiga efterträdare.

Jag förstår visserligen väl departementschefens principiella inställning, som även kommer till uttryck i annat avsnitt av statsverkspropositionen, där finansministern uttalar, att den allmänna riktlinjen för budgetens utarbetande har varit önskan att åstadkomma begränsning av statens utgifter och i samband därmed medverka till lönestopp. I följd härav ha endast i undantagsfall tjänster föreslagits ombildade från exempelvis extra till extra ordinarie. Enligt min mening borde dock Lövstahemmet höra till dessa undantagsfall. Här kräver konkurrensen med den fria arbetsmarknaden, att jordbrukspersonalen erhåller en fastare anställning och något bättre avlöning. Det kan ej vara rimligt, att staten frånhänder sig utmärkta krafter på ett svårrekryterat område av statsförvaltningen genom en alltför dogmatisk lönepolitik. Den ökade ungdomsbrottsligheten gör också, att om möjligt ännu större uppmärksamhet än tidigare måste ägnas åt spørsmålet att erhålla kvalificerad arbetskraft vid statens skyddshem.

Med stöd av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville förklara sig intet ha att invända mot att tjänsterna som rättare och ladugårdsförman vid Lövstahemmet från ingången av budgetåret 1943/44 ombildas från extra till extra ordinarie med placering i lönegraderna Eo 10 och Eo 5 respektive.

Stockholm den 20 januari 1943.

Adolf Wallentheim.